

Анонимизиран текст

Превод

C-65/20 – 1

Дело C-65/20

Преюдициално запитване:

Дата на постъпване в Съда:

7 февруари 2020 г.

Запитваща юрисдикция:

Oberster Gerichtshof (Австрия)

Дата на акта за преюдициално запитване:

21 януари 2020 г.

Ищец:

VI

Отвeтник:

KRONE – Verlag Gesellschaft mbH & Co KG

По делото със страни VI [...], ищца, и KRONE – Verlag Gesellschaft mbH & Co KG, Виена [...], [...] с предмет заплащане на сумата от 6.338,84 EUR [...] и установителен иск, Oberster Gerichtshof (Върховен съд, Австрия), като ревизионна инстанция [...] в производство по ревизионна жалба на ищцата срещу решението от 18 април 2019 г. на Handelsgericht Wien (Търговски съд, Виена, Австрия), въззивна инстанция, [...] с което е потвърдено решението от 31 юли 2018 г. на Bezirksgericht für Handelssachen Wien (Районен съд по търговски спорове, Виена, Австрия) [...]

определи:

I. На основание на член 267 ДФЕС отправя до Съда на Европейския съюз следния преюдициален въпрос: **[ориг. 2]**

Трябва ли член 2 във връзка с членове 1 и 6 от Директива 85/374/ЕИО на Съвета от 25 юли 1985 година за сближаване на законовите, подзаконовите и административните разпоредби на държавите членки относно отговорността

за вреди, причинени от дефект на стока да се тълкува в смисъл, че за (дефектна) стока следва да се счита и материален екземпляр от всекидневник, който съдържа неправилен от професионална гледна точка здравен съвет, чието спазване причинява вреда за здравето?

II. [...] [Спиране на производството]

МОТИВИ:

1. Фактическа обстановка:

Ответникът е собственик на медия и (според твърденията му) издател на регионално издание на „Kronen-Zeitung“. Съгласно определението на член 1, параграф 1, точка 8, буква b) от Mediengesetz (Закон за медиите), BGBl 314/1981 в редакцията му, публикувана в BGBl I 49/2005, „собственик на медия“ е по-конкретно лице, което отговаря за оформянето на съдържанието на дадено медийно произведение и отговаря или организира неговото изработване и разпространение.

На 31 декември 2016 г. ответникът публикува в оградена част в раздел „Österreich“ („Австрия“) и в рубриката „Hing'schaut und g'sund g'leben“ („Вижте и живеете здравословно“), статия на „Kräuterpfarrer Benedikt“ („билкарят – свещеник Бенедикт“), озаглавена „Schmerzfrei ausklingen lassen—Eine Auflage aus geriebenem Kren“ („Да отшуми без болка – компрес от настърган хрян“). Статията съдържа следния текст:

„Облекчетe ревматичната болка

Прясно едро настърган хрян може да помогне за намаляване на ревматичната болката. [ориг. 3] Засегнатите зони първо се натъркват с мазно растително масло или свинска мас, след което върху тях се полага настърганият хрян и се притиска. Този компрес може да се остави върху съответните зони в продължение на два до пет часа, преди отново да бъде отстранен. Това приложение има добро облекчаващо действие“.

Посочената в статията продължителност за действието на компреса от хрян е грешна: вместо от два до пет часа е трябвало да бъде посочена продължителност от две до пет минути. Автор на рубриката е „Kräuterpfarrer“ („билкарят свещеник“), който е член на орден и е приел името „Бенедикт“. Той е бил сътрудник на вече починал „билкар свещеник“ и до този момент е написал много на брой коментари и съвети в печатни медии, радиопредавания и телевизионни репортажи за лечебните билки. Досега той е написал две книги за лечебните билки и е автор на ежедневна рубрика за лечебните билки във всекидневника на ответника.

Ищцата е абонат на „Kronen-Zeitung“ и прочита статията на 31 декември 2016 г. Тя приема за правилно посоченото време за лечение и нанася

описания там компрес от хрян върху глезена на левия си крак. Тя оставя превръзката за около три часа и я сваля когато болките вече са станали силни. Посредством съдържащите се в хряна лютивни горчични масла е настъпила токсична контактна реакция.

2. Правни разпоредби:

Преюдициалното запитване се отнася до тълкуването на член 2 във връзка с членове 1 и 6 от Директива 85/374/ЕИО на Съвета от 25 юли 1985 година за сближаване на законовите, подзаконовите и административните разпоредби на [ориг. 4] държавите членки относно отговорността за вреди, причинени от дефект на стока (ОВ L 210, 1995 г., стр. 29; Специално издание на български език, 2007 г., глава 15, том 1, стр. 183).

Директива 85/374/ЕИО е транспонирана в Австрия с Produkthaftungsgesetz (Закон за отговорността за вреди от дефектни стоки), BGBl 99/1988, последно изменен с BGBl I 98/2001). Релевантните разпоредби на Produkthaftungsgesetz гласят:

„Член 1. (1) Когато дефект на стока причини на физическо лице смърт, телесна повреда или увреди неговото здраве, или повреди материална вещ, различна от стоката, отговорност за обезщетяването на вредите носи

1. предприятието, което е произвело и е пуснало в обращение тази стока,

[...]“

„Член 3. „Производител“ (член 1, параграф 1, точка 1) е всяко лице, което по занятие произвежда краен продукт, суровина или съставна част, или което се представя за производител, като поставя върху стоката своето име, марка или друг отличителен знак“.

„Член 4. „Стока“ са всички материални движими вещи, дори и когато последните са свързани с друга движимост или недвижимост, включително енергия.“

„Член 5. (1) Стоката е дефектна, когато не отговаря на общоприетите очаквания за безопасност, като се вземат предвид всички обстоятелства, особено като се има предвид

1. представянето на стоката;
2. употребата на стоката, която основателно може да се очаква;
3. момента на пускане на стоката в обращение. [ориг. 5]

[...]“.

3. Искания и доводи на страните:

Ищцата иска от ответника — доколкото е релевантно за ревизионното производство — плащане на 4 400 EUR за обезщетяване на вреди [...], както и установяване на обстоятелството, че ответникът отговаря пред ищцата за всички неблагоприятни „настоящи и“ бъдещи последици, произтичащи от инцидента от 31 декември 2016 г. Тя била абонат на „Kronen-Zeitung“. В указанията, съдържащи се в статията на „билкаря – свещеник Бенедикт“, имало печатна грешка на ответника, в резултат на която е препоръчано прекалено дълго време за лечение. Тя се доверила на информацията на ответника за продължителността на лечението и се подложила на лечение в съответствие с нея, в резултат на което претърпяла сериозни наранявания. Иска обезщетение за причинени страдания (4 400 EUR). Трайни последици и други късни последици не били изключени, поради което е налице интерес от установителния иск.

Ответникът сочи, че е собственик на „Kronen-Zeitung“. Твърди, че „билкаря свещеник Бенедикт“ не е нито негов орган, нито негов представител. Той бил член на фондация, външен и доказан експерт в областта на билколечението. Досега ответникът винаги е можел да разчита на неговата експертиза и не му били известни подобни „случаи на причинени вреди“. Рубриката съдържала съвет за читателите на всекидневника, който бил предоставен безвъзмездно и без каквото и да е намерение или очакване за извличане на ползи. Неговото регионално издание било таблоид и не можело да се предполага наличие на ангажимент за правилността на статията. Ответникът оспорва твърденията за наранявания и последици от наранявания.

Първоинстанционният съд — доколкото е релевантно за ревизионното производство — отхвърля искането за плащане на [ориг. б] 4 400 EUR [...] и установителния иск. Според него ответникът е възложил статията да бъде написана от експерт в областта на билколечението, който вече е публикувал няколко книги и много на брой коментари и съвети по темата в различни медии. Ако грешният период на лечение вече е бил посочен от него, първоинстанционният съд счита, че няма причина ответникът да проверява ръкописите или статиите. Според него тъй като става въпрос за автор на статия, който е експерт в областта на билколечението, той не следва да се счита нито за неспособен в обичайния смисъл, нито за съзнателно опасно лице по смисъла на член 1315 от Allgemeines bürgerliches Gesetzbuch (Общ граждански кодекс). Първоинстанционният съд счита, че ако първоначалният автор всъщност е предоставил статията с правилно съдържание, но впоследствие ответникът е допуснал правописна, респективно печатна грешка, дадено издателство носи отговорност само по отношение на гарантиране на правилността на съдържанието на печатното произведение. На първоинстанционния съд е ноторно известен фактът, че издаваният от ответника печатен продукт представлява таблоид. В него информацията се представя в доста кратки статии по забавен начин,

съответно по прост и лесен за разбиране начин, но не и в дълги страници научни трудове. Следователно очакванията на читателите също са различни в сравнение с очакванията спрямо научна статия, специализирано списание или нехудожествена книга. Съответно според първоинстанционния съд не може да се предполага, че е налице ангажимент за правилност на съдържанието на статията. В заключение изтъква, че ответникът не носи отговорност за неправилно посочения в статията период на лечение.

Въззивният съд оставя жалбата на ищцата без уважение. От правна страна изтъква, че в първоинстанционното производство относно „отговорността за вреди от дефектни стоки“ на [ориг. 7] ответника като „производител“ ищцата е посочила само виновната отговорност, така че „ниито ответникът, нито първоинстанционният съд са можели по какъвто и да е начин да разберат, че от ответника следва да се търси и обективна отговорност като производител съгласно Produkthaftungsgesetz“. Според въззивния съд с доводите си относно отговорност на ответника съгласно Produkthaftungsgesetz ищцата нарушава забраната за представяне на нови основания във въззивното производство. Освен това според въззивния съд от съображенията на жалбата не може да се изведе неправилна правна преценка на първоинстанционния съд.

Жалбата на ищцата е срещу това решение и се иска да се уважи предявеният иск; при условията на евентуалност, се иска отмяна на решението.

Oberster Gerichtshof решава да спре ревизионното производство и да отправи до Съда въпрос от областта на правото на Съюза от съществено значение.

4. Мотиви за отправяне на преюдициалния въпрос:

4.1. Не може да се сподели посоченото от въззивния съд (а също и от ответника), че в първоинстанционното производство ищцата не е изтъкнала достатъчно фактически твърдения относно отговорността на ответника съгласно Produkthaftungsgesetz. В това производството тя твърди, че е абонат на печатното издание на ответника и че е претърпяла сериозни наранявания като е последвала препоръчано в него неправилно лечение. Констатациите на първоинстанционния съд също сочат както стоката (регионалното издание на „Kronen-Zeitung“), собственика на медията и издателя (ответникът), който публикува статията, произвежда и въвежда продукта на пазара, така и физическото [ориг. 8] увреждане на ищцата (токсична контактна реакция). Следователно са налице всички предпоставки за разглеждане на обективната отговорност съгласно Produkthaftungsgesetz, дори ако в първоинстанционното производство ищцата е обосновала конкретно виновната отговорност на ответника. Противно на мнението на въззивния съд, при всички случаи не е налице нарушение на забраната за представяне на нови основания съгласно член 482 от Zivilprozessordnung (Граждански процесуален кодекс), ако ищцата се е позовала главно на

отговорността на ответника като производител съгласно Produkthaftungsgesetz.

4.2. За тълкуването на Produkthaftungsgesetz и по-специално на член 4 от този закон, се прилага изискването за тълкуване в съответствие с Директивата [...]. Спорно е дали издател или собственик на всекидневник, който е възложил публикуването на статия, носи отговорност за неправилното съдържание на вестника съгласно Директива 85/374/ЕИО (и съгласно Produkthaftungsgesetz).

Съгласно член 2, първо изречение от Директива 85/374/ЕИО по смисъла на тази директива „стока“ са всички движими вещи, дори и когато последните са включени в друга движимост или недвижимост. Съгласно член 4 от Produkthaftungsgesetz „стока“ са всички материални движими вещи, дори и когато последните са свързани с друга движимост или недвижимост, включително енергия.

Част от доктрината (на немски език) ограничава отговорността на информационните носители за вреди, които са причинени вследствие на техния телесен характер (например токсична корица [ориг. 9] на книга или токсично печатарско мастило). Други потвърждават наличието на отговорност за вреди от дефектни стоки и при дефект на интелектуална дейност. За отговорни лица следва да се считат издателят, авторът и печатницата [...]:

Наличието на отговорност на производителя (на книгата), собственика на медия или издателя и за съдържанието на произведението, се аргументира с общото възприятие, според което в крайна сметка дадено печатно произведение не се купува като (повече или по-малко красиво оформено) количество хартия, а заради неговото съдържание и очакванията на потребителя спрямо стоката са не само, че от печатното произведение няма да стърчат метални скоби, които могат да го наранят, а че същото представя рекламираното съдържание. По-специално наръчници, ръководства, туристически карти и други могат да се продават само защото крайните потребители очакват да получат правилни инструкции от тях. Би било непоследователно пострадалият да не бъде компенсиран, в случай че готварска рецепта от книга или вестник погрешно посочва вредна за здравето доза от определена съставка, докато при погрешното добавяне на същото количество в закупен от него готов продукт или поради приложени към него неправилни инструкции за употреба, от производителя на този продукт да може да се търси отговорност [...]. [ориг. 10]

Липсата на отговорност за погрешна информация се аргументира:

- със защитната цел на отговорността за вреди от дефектни стоки, съгласно която се носи отговорност за опасния характер на вещта, а не на съвета [...];

- с обстоятелството, че интелектуалните дейности не са стоки по смисъла на член 4 от Produkthaftungsgesetz (член 2 от Директива 85/374/ЕИО), тъй като те не са материални вещи [...]
- с обстоятелството, че обвързването на отговорността за вреди от дефектни стоки с материалното пресъздаване на информацията е произволно и информацията следва да бъде изключена от приложното поле на Директива 85/374/ЕИО [...]; и
- с „опасността от безграничността“ на такова широко разбиране на стоката, което в крайна сметка би довело до обективна отговорност за всяко изложено писмено интелектуално съдържание [...].

Тъй като въз основа на текста на член 2 от Директива 85/374/ЕИО, чието тълкуване има решаващо значение и за член 4 от Produkthaftungsgesetz, не може да бъде даден ясен и еднозначен отговор на въпроса дали съдържанието на даден всекидневник трябва да се разглежда като стока, трябва да се поиска изясняване на този правен въпрос от Съда на Европейския съюз.

4.3. Според запитващата юрисдикция, ако ответникът, който е издател и собственик на всекидневника, носи обективна **[ориг. 11]** отговорност за съдържанието на неговия вестник в качеството на производител съгласно Директива 85/374/ЕИО, по принцип той би следвало да носи отговорност за неправилната препоръка относно продължителността на действие на компреса от хрян (от два до пет часа вместо правилните от две до пет минути), която е довела до телесна повреда на неговата читателка (ищцата). Представянето и съдържанието на рубриката на „билкаря – свещеник Бенедикт“ със заглавието „Да отшуми без болка“ в редакционната част на вестника предлага на читателя, и по този начин и на ищцата, възможността по безопасен начин да облекчи ревматичните си болки посредством препоръчаното прилагане на компреса от хрян през определен период от време. Ако прилагането е довело до увреждане на здравето, общоприетите очаквания за обичайна безопасност съгласно член 6, параграф 1 от Директива 85/374/ЕИО не са налице. Ответникът би трябвало — при условие, че бъде квалифициран като производител по смисъла на член 1 от Директивата (член 1, параграф 1, точка 1 Produkthaftungsgesetz) на дефектна стока (член 2 от Директивата; член 4 Produkthaftungsgesetz) — да отговаря за телесната повреда на ищцата, независимо дали грешното време за лечение вече е било посочено в ръкописа на „билкаря – свещеник“ или се е появило едва след допуснатата от ответника печатна грешка.

5. [...] [Спиране на производството]

[...]

Виена, 21 януари 2020 г.

[...]

[Бележки]

РАБОТЕН ДОКУМЕНТ